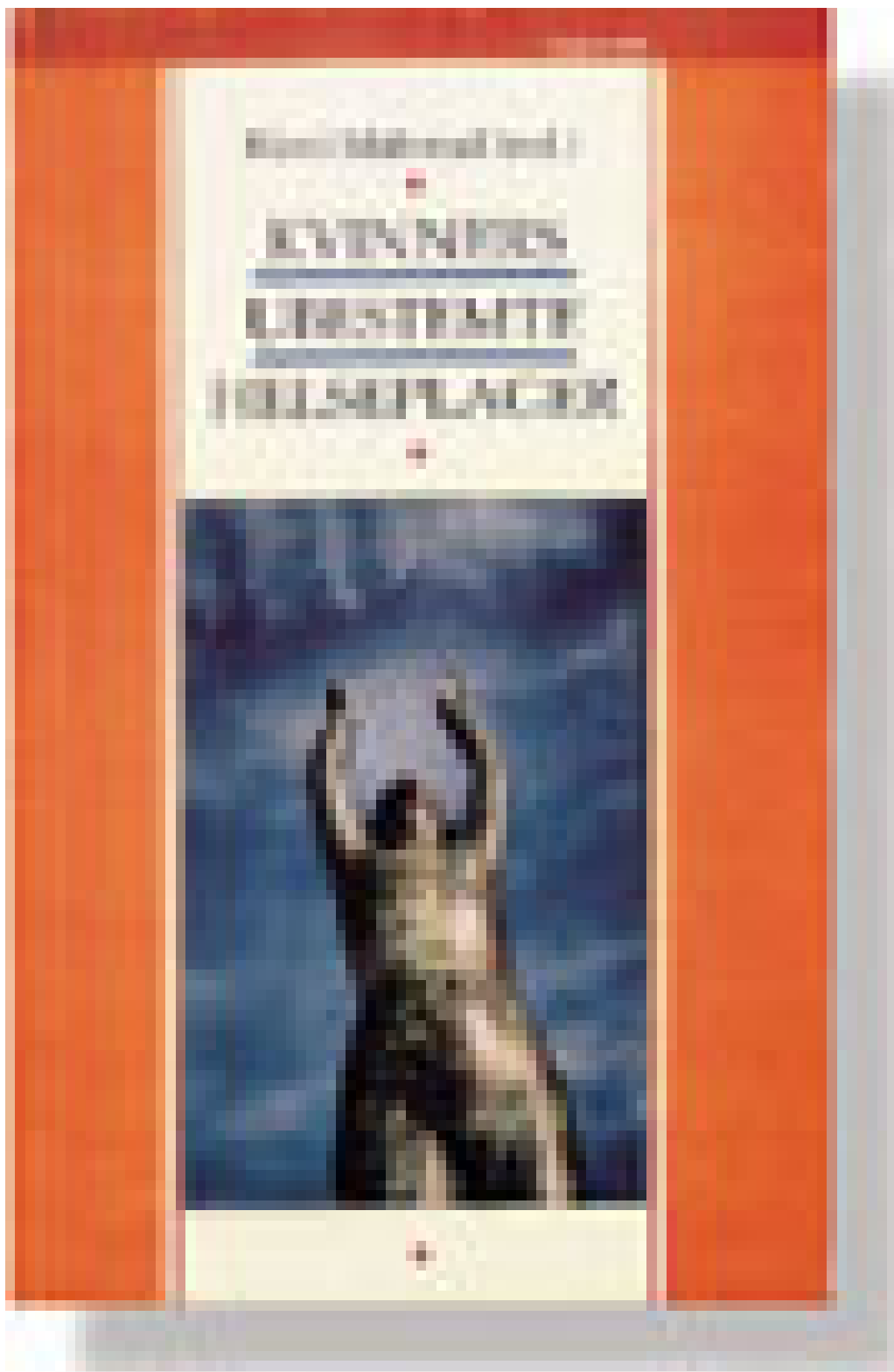

Kvinneres ubestemte plager

BOKOVERSIKT

Endelig en bok som beskriver hvordan fenomenet ”ubestemte plager” oppleves og kan forstås. Forfatterne vil overbevise leseren om at de ubestemte plagene er ubestemt kun for helsearbeideren – og de er ubestemt bare hvis man anvender et par biomedisinske ”briller” med kraftig innfatning som hindrer et noe utvidet perspektiv.

Forfatterne har flere viktige poenger i boken. Det ene er at en diagnose som er inngangsbilletten til medisinsk behandling og trygderettigheter sjelden er et objektivt faktum, men som oftest er det ”en sum av menneskelig fortolkning, skjønn og samhandling.” Dette krever nytenkning, ikke minst innen trygdelovgivningen. Et annet viktig poeng er behovet for å samordne pasientenes kunnskap og erfaring med

medisinsk kunnskap. Det krever et nytt ståsted for medisinsk kunnskap og utfordrer det biomedisinske skillet mellom det subjektive og det objektive. Flere av forfatterne har gjort en stor innsats for å gjøre et tungt teoretisk stoff lettere tilgjengelig. Likevel blir det vanskelig å forstå når Lillaas og von der Fehr skriver: ”Poenget er at sosialiseringsforhold og kulturpåvirkning innarbeides i det dypeste av kroppen, både i fysiologiske prosesser og organer.”

Det er også uklart *hvem* forfatterne ønsker å utfordre. Deler av boken burde leses av enhver lege som har pasienter med ubestemte plager. Forfatterne beskriver hvordan det å bli respektert, verdsatt og forstått har vært avgjørende for behandlingsutbyttet og i seg selv gitt helsegevinst. Kapitlet om pasientens sterke sider er viktig lesing for leger og alle andre som møter kronisk syke mennesker.

Kapitlet om anerkjennelse og smertehåndtering – gruppebehandling for kvinner med kroniske smerter beskriver en type behandling som vi vet fra annen forskning både i Norge og utlandet at har effekt, men som likevel ikke er utbygd her. Forfatterne legger vekt på tre elementer i behandlingen: kroppslig balanse, frihet i pusten og mental tilstedeværelse. Utfordringen synes å være å få flere leger og fysioterapeuter til å tilegne seg denne type kompetanse. Boken burde også utfordre trykdeetaten og politikere til å tenke nytt om de helseplagene som rammer så store deler av befolkningen og som ligger til grunn for så mye av utbetalingene til sykefravær og uførepensjoner.

Deler av boken er imidlertid ganske kjedelig. Flere av kapitlene inneholder en oppramsing av diverse symptomer og hvilke diagnostiske merkelapper man kan sette på dem. De inneholder lite nytt og er ingen utfordring av eksisterende medisinsk kunnskap slik jeg ser det. Kapitlet om myten om blærekatarr var et hederlig unntak. Forfatteren beskriver hvordan det medisinske blikk styres av konvensjoner som er mer eller mindre vilkårlige og hvordan disse konvensjonene lett blir en ”sannhet”. Forfatteren etterlyser forskning om de kompliserte sammenhenger som tar høyde for at det som skjer i kroppen på cellenivå kan henge sammen med livet vi lever – og denne etterlysningen tiltredes.

Boken har imidlertid to store svakheter. Den ene er en total mangel på referanser. Den andre er den implisitte antakelsen om at det bare er kvinner som har ubestemte plager! Kanskje skjer det mer av politisk og helsemessig betydning når vi erkjenner at ”ubestemte plager” kan ramme oss alle, at det er hyppig årsak til langtidssykefravær og at det medfører store kostnader for samfunnet.

LivHaugli

Institutt for medisinske atferdsfag

Universitetet i Oslo

Publisert: 20. februar 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.